The Millie Arbesfeld Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

Birthrights and Playing Favorites in Sefer Bereshit

Dr. Yardena Osband Sunday, November 3, 2019/ ה מרחשון, תשפ

בראשית יייב:אי-חי

Genesis 12:1-8

(1) The LORD said to Abram, "Go forth from your native land and from your father's house to the land that I will show you. (2) I will make of you a great nation, And I will bless you; I will make your name great, And you shall be a blessing. (3) I will bless those who bless you And curse him that curses you; And all the families of the earth Shall bless themselves by you." (4) Abram went forth as the LORD had commanded him, and Lot went with him. Abram was seventy-five years old when he left Haran. (5) Abram took his wife Sarai and his brother's son Lot, and all the wealth that they had amassed, and the persons that they had acquired in Haran; and they set out for the land of Canaan. When they arrived in the land of Canaan, (6) Abram passed through the land as far as the site of Shechem, at the terebinth of Moreh. The Canaanites were then in the land. (7) The LORD appeared to Abram and said, "I will assign this land to your offspring." And he built an altar there to the LORD who had appeared to him. (8) From there he moved on to the hill country east of Bethel and pitched his tent, with Bethel on the west and Ai on the east; and he built there an altar to the LORD and invoked the LORD by name.

<u>בראשית י"ג:י"ד-ט"ז</u>

(יד) וְנִיהוָّה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הַפֶּרֶד־לְוֹט מֵעִמֹּוֹ שָׂא גָא עֵינֶיךּ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צְפָּנָה וָגַגְבָּה וַקַּדְּמָה וַיָּמָּה: (טו) כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֵץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאָה לְךָּ אָתְנָנָה וְלְזַרְעָךָּ עַד־עוֹלֵם: (טז) וְשֹׁמְתִּי אֱת־זַרְעַךָּ כַּעֲפָר הָאָרֵץ אֲשֶׁר ו אִם־יוּכַל אִישׁ לְמְנוֹת אֶת־ עַפַּר הָאָרֵץ גַּם־זַרעַךָּ יִמָּנָה:

Genesis 13:14-16

(14) And the LORD said to Abram, after Lot had parted from him, "Raise your eyes and look out from where you are, to the north and south, to the east and west, (15) for I give all the land that you see to you and your offspring forever. (16) I will make your offspring as the dust of the earth, so that if one can count the dust of the earth, then your offspring too can be counted.

בראשית ט״ו:בי-ו<u>י</u>

(ב) וַיָּאמֶר אַבָּרָם אֲדֹנֵי יֵהוֹה מַה־תִּתֶּן־לִּי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירֵי וּבֶן־מֱשֶׁק בֵּיתִּי הָוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזָר: (ג) וַיָּאמֶר אַבְּרָם הַן לִּי לָא נָתַתְּה זֵרִע וְהַבָּה בֶּן־בֵּיתָי יוֹרֵשׁ אֹתִי: (ד) וְהָבֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלִיוֹ לֵאמֹר לָא יִירְשֶׁךָּ זָה כִּי־אִם אֲשֶׁר יַצֵּא מִמֶּעִיךְ הָוּא יִירָשֶׁךְּ: (ה) וִיּוֹצֵא אֹתוֹ בַּיֹחשְׁבֶהְ לָוֹ בַּהֹיבְהָה וֹסְפֹּר הַכְּוֹכָבִים אִם־תּוּכֵל לְסְפָּר אֹתֶם וַיָּאמֶר לוֹ כָּה יִהְיֶה וַרְעֵךְ: (ו) וְהָאֱמֶן בִּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהְ לְוֹ בִּחֹיצָה וֹיִי הְעֵּךְ: (ו) וְהָאֱמֶן בִּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהְ לְוֹ צִּיְקְה: אַדְּקָה:

Genesis 15:2-6

(2) But Abram said, "O Lord GOD, what can You give me, seeing that I shall die childless, and the one in charge of my household is Dammesek Eliezer!" (3) Abram said further, "Since You have granted me no offspring, my steward will be my heir." (4) The word of the LORD came to him in reply, "That one

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

A project of Yeshiva University Center for the Jewish Future - Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

shall not be your heir; none but your very own issue shall be your heir." (5) He took him outside and said, "Look toward heaven and count the stars, if you are able to count them." And He added, "So shall your offspring be." (6) And because he put his trust in the LORD, He reckoned it to his merit.

בראשית ט״ז:א׳-ב׳

(א) וְשָׂרֵי אֲשֶׁת אַבְרָׄם לָא יָלְדָה לְוֹ וְלָה שִׁפְתָּה מִצְרָית וּשְׁמָה הָגֶר: (ב) וַהֹּאמֶר שָׁרִי אֶל־אַבְרָם הַנַּה־נָّא עֲצָרָנִי יְהוָה מִלֶּדֶת בּא־נָא' אַל־שִׁפְחַתִּי אוּלִי אִבָּנָה מִמֶּנָה וַיִּשְׁמֵע אַבָּרָם לִקּוֹל שָׁרֵי:

Genesis 16:1-2

(1) Sarai, Abram's wife, had borne him no children. She had an Egyptian maidservant whose name was Hagar. (2) And Sarai said to Abram, "Look, the LORD has kept me from bearing. Consort with my maid; perhaps I shall have a son through her." And Abram heeded Sarai's request.

בראשית ייז:רייח-כייא

(יח) ניָאמֶר אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהֶים לָוּ יִשְׁמָעָאל יִחְיֶה לְפָּנֵיךּ: (יט) ניָאמֶר אֱלְהִׁים אֲבָל שָׁרָה אִשְׁתִּדְּ יֹלֶדֶת לְדּ בֵּׁן וְקְרֵאתָ אֶת־שְׁמָוֹ יִצְחֵק וֹהָקמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אָתָּוֹ לְבָּרִית עוֹלָם לְזַרְעָוֹ אַחֲרֵיו: (כ) וְלְיִשְׁמָעֵּאל שְׁמַעְתִּידְּ הָנֵה וּ בַּרָכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְּרִיתִי אֹתְוֹ וְהָרְבֵּיתִי אֹתְוֹ וְהָרְבִּיתִי אֹתְוֹ הְהָוֹל: (כא) וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחֵק אֲשֶׁר תַּלֵּי לְדְּ שָּׁרָה בַּשְׁנָה הָאַחֲרֶת: מִאַּד שְׁנִים־עַשַּׁר נְשִׂיאִם יוֹלִיד וּנְתַתָּיו לְגִּוֹי גָּדְוֹל: (כא) וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחֵק אֲשֶׁר תַּלֵּי לְדְּ שָּׁרָה לַמּוֹעֵד הַּזָּה הָאַחֲרֶת:

Genesis 17:18-21

(18) And Abraham said to God, "O that Ishmael might live by Your favor!" (19) God said, "Nevertheless, Sarah your wife shall bear you a son, and you shall name him Isaac; and I will maintain My covenant with him as an everlasting covenant for his offspring to come. (20) As for Ishmael, I have heeded you. I hereby bless him. I will make him fertile and exceedingly numerous. He shall be the father of twelve chieftains, and I will make of him a great nation. (21) But My covenant I will maintain with Isaac, whom Sarah shall bear to you at this season next year."

בראשית כ״א:א׳-י״ב

(א) וַיהְנָה פָּקָד אֶת־שָׁרָה כַּאָשֵׁר אָמֶר נִיִּעשׁ יְהְנָה לְשָׁרָה כַּאֲשֶׁר דְּבֶּר (ב) וַתַּהר וַמִּלְד שָׁרָה לָאַרָהָם בֵּן לִזְקָנִיו לַמּוֹעֵּד אֲשֶׁר־דָבֶּר אָתוֹ אֵלְהִים: (ג) וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שֶׁם־בָּנָוֹ בּנְּוֹלִד־לָוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־לְוֹ שֶׁרָה יִצְחֵק: (ד) וַיְּמֶל אַבְרָהָם אֶת־יִּעְם־בָּנָוֹ בּנְּוֹלִד־לָוֹ אֲשֶׁר־יִלְדָה־לְוֹ שֶׁרָה יִצְחָק בְּנוֹ: (ז) וַתְּאֹמֶר שֻׁרָה בָּי מֶלְרָהָם בֶּוִיקָּא שָּבְרָהָם בֶּוִיקָּה בָּנִים שָׁרֵה בְּיִילֶדְתִּי בֵן לִזְקְנֵיו: (ח) וַיִּגְּדָל בַּיֶּלֶד וַיִּגְּמֶל וַיִּעְשׁ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה נְּדִיל יְאַבְרָהָם הִינִיקה בָּנִים שָּׁרֵה בְּיִילְדְתִּי בָּן לִזְקְנֵיו: (ח) וַיִּגְּדָל בַּיֶּלֶד וַיִּגְּמֶל וַיִּעְשׁ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה נְּדְוֹל יְאַבְרָהָם הַיִּנִיקה בָּנִים שָּׁרָה בְּיִילְדְתִּי בְּעְרָהָם מְצַחֵק: (י) וַתְּאֹמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֶשׁ הָאָמָה הַזָּאת עִם־בְּנִי עִם־יִצְּחֵק: (יא) וַיִּרְאָב בְּנָהם עָּל אוֹדָת בְּנְיִי בְּעְרָהָם בְּלְי אָבְרָהָם בְּנִי עִם־יִצְחַק: (יא) וַיִּבְּר מְאָד בְּנְינִי שְּרָרָהָם עָל אוֹלְת בְּנְיִי בְעִשׁ הָּאָמָה הַזֹּאת עִם־בְּנִי עִם־יִצְחַק: (יא) וַיִּבְר הְשָׁרָת בְּנְיִר עְבִּיבְייִ בְּעִר וְעַל־בְּצְער וְעִל־אֲמֶה בְּלֹאת בְּנְי וְעִל־אַבְרָהָם אַל אֹבְרָהָם תְּעֹב עְנְבִילְי וְעִל־בּאָעָר וְעַל־בָּבְע בְּיִבְיִי שְׁבִּר וְעַל־בְּצְער וְעַל־בְּעָב שְׁלְבִי בְיצִחָק יִבְּער הָּצְבֶע לְבִיבְנִי בְּיִבְיה אָבְרָהָם אֵל בִּיבְיב בִיצְחָׁק יִבְּרָע בְּנְיבִי בְיצִּחָּק בִּיבְר בְּבְיבְיר וְעִל־בְּעָר בְּעָב בְּיבִיבְיה וְעִל־בּא בָּרְהָם אֵל־בִיבְע בְּעִיבְיל בְּיבְּבְיר וְעִל־בְּבְּב בְּיבְיבְים בְּיבּה בְּיִבְים בְּיִב בִיצְחָּק בִּיבְיב בְיבִיבְּים בְּיב בְיבִּבְים בְּיב בִיצְחָּק בִּיבְיבָּים בְּיבְיבְיב בִּיבְיבְים בְּער הְבָּיבְיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּער וְצִל־בּבְיבְרָה בְּיבְיבְים בְּער בְיבְבְיבְים בְּבְיב בְיצְבְּים בְּיוֹיב בְיבְיבְים בְּבְיבְיבְיבְים בְּבְיבְר בְּבְיבְים בְּבְיבְים בְיבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְיוּים בְּיוֹב בְיבְים בְּבְים בְּבְיבְים בְּיבְים בְּיבְיוּים בְּיבְיבְים בְּיבְיוּים בְּבְּיבְּיבְיוּיב

Genesis 21:1-12

(1) The LORD took note of Sarah as He had promised, and the LORD did for Sarah as He had spoken. (2) Sarah conceived and bore a son to Abraham in his old age, at the set time of which God had spoken. (3) Abraham gave his newborn son, whom Sarah had borne him, the name of Isaac. (4) And when his son Isaac was eight days old, Abraham circumcised him, as God had commanded him. (5) Now Abraham was a hundred years old when his son Isaac was born to him. (6) Sarah said, "God has brought me laughter; everyone who hears will laugh with me." (7) And she added, "Who would have

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

A project of Yeshiva University Center for the Jewish Future - Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

said to Abraham That Sarah would suckle children! Yet I have borne a son in his old age." (8) The child grew up and was weaned, and Abraham held a great feast on the day that Isaac was weaned. (9) Sarah saw the son whom Hagar the Egyptian had borne to Abraham playing. (10) She said to Abraham, "Cast out that slave-woman and her son, for the son of that slave shall not share in the inheritance with my son Isaac." (11) The matter distressed Abraham greatly, for it concerned a son of his. (12) But God said to Abraham, "Do not be distressed over the boy or your slave; whatever Sarah tells you, do as she says, for it is through Isaac that offspring shall be continued for you.

בראשית כ״ב:ב׳

(ב) ניֿאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנָךָּ אֶת־יְחִידְדָּ אֲשֶׁר־אָהַּבְהָּ אֶת־יִצְחָידְדָּ אֲשֶׁר־אָהַּבְהָּ אֶת־יִצְחָילְדְּ אֶל־אֲרֵץ הַמַּרְיֵּה הַמַּרְיֵה אֲשֶׁר אֹמֵר אֵלֵידְ:

Genesis 22:2

(2) And He said, "Take your son, your favored one, Isaac, whom you love, and go to the land of Moriah, and offer him there as a burnt offering on one of the heights that I will point out to you."

בראשית כ״ב:ו׳

(ו) וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עַצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׁם עַל־יִצְחָק בְּנֹו וַיַּקַח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֵלֶת וַיֵּלְכִּוּ שְׁנִיהָם יַחְדָּו:

Genesis 22:6

(6) Abraham took the wood for the burnt offering and put it on his son Isaac. He himself took the firestone and the knife; and the two walked off together.

בראשית כ״ה:כ״ח-ל״ד

(כח) ניֶּאֶהָב יִצְחֶק אֶת־עֵשָׁו כִּי־צִיִד בְּפֶיו וְרָבָקָה אֹהֶבֶת אֶת־נַצְקֹב: (כט) ניֶזֶד יַעְקֹב נָזֶיד נִיּבְאׁ עַעֲׁו מִן־הַשָּׁדָה וְהָוּא עָיָף: (ל) נּיֹּאמֶר עַשִּׁו אֱל־יַצְקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן־הָאָדְם הָאָדֹם הַנָּה כִּיִּוֹם אֶת־בְּכְרָתְךָּ עַשָּׁו אֱל־יַצְקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן־הָאָדְם הָאָדֹם הָאָדֹם הַנָּה לֵי בְּלַבָה: (לג) וַיָּאמֶר יַצְקֹב הִשְּׁבְעָה לִיֹ כַּיִּוֹם וַיִּשְׁבָע לֻוֹ וַיִּמְכָּר אֶת־בְּכֹרָתְוֹ לִיצַקֹב: (לד) וַיַּצְקֹב נָתַן לִעֲשָׁו לָחָם וּנִזִיד עֲדָשִׁים וַיִּאכִל וֹנִשְׁתָּ נַיָּקם וַנֵּלֶךְ נַיְב

Genesis 25:28-34

(28) Isaac favored Esau because he had a taste for game; but Rebekah favored Jacob. (29) Once when Jacob was cooking a stew, Esau came in from the open, famished. (30) And Esau said to Jacob, "Give me some of that red stuff to gulp down, for I am famished"—which is why he was named Edom. (31) Jacob said, "First sell me your birthright." (32) And Esau said, "I am at the point of death, so of what use is my birthright to me?" (33) But Jacob said, "Swear to me first." So he swore to him, and sold his birthright to Jacob. (34) Jacob then gave Esau bread and lentil stew; he ate and drank, and he rose and went away. Thus did Esau spurn the birthright.

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

בראשית כ״ז:ח׳

(ח) וְעַתַּה בָנֵי שָׁמֵע בִּלְלֵי לַאֲשֵׁר אַנֵי מִצַנָה אֹתַך:

Genesis 27:8

(8) Now, my son, listen carefully as I instruct you.

בראשית כ"ז:י"ג

(יג) וַתָּאמֶר לוֹ אִמֹּוֹ עָלַי קּלְלָתְהָ בְּנֵי אֶךְ שְׁמַע בְּלּלָי וְלֵךְ קְח־לְי:

Genesis 27:13

(13) But his mother said to him, "Your curse, my son, be upon me! Just do as I say and go fetch them for me."

בראשית כ"ז:ל"ו

(לו) נִיאמר הַכִיּ קַרָא שָׁמוֹ יַעַקָּב וַיַּעַקבֶנִי זָה פַעַמִּיִם אֵת־בָּכֹרַתִי לַקָּח וָהָנֵה עַתַּה לַקַח בִּרְכַתִי וִיאמר הַלֹא־אַצֵּלְתַּ לִי בְּרָכַה:

Genesis 27:36

(36) [Esau] said, "Was he, then, named Jacob that he might supplant me these two times? First he took away my birthright and now he has taken away my blessing!" And he added, "Have you not reserved a blessing for me?"

בראשית ל״ז:א׳-ה׳

(א) נַיֶּשֶׁב יַצְלֶּב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבֶיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: (ב) אֲלֶה ו תֹּלְדְוֹת יַעֲלֶב יוֹסֶף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָהֹ הָיָָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיוֹ בַּצֹּאון וְהָוּא נַעַר אֶת־בְּנִי זְלְפָּה וְאֶת־בְּנֵי זְלְפָּה וְאֶרִי בְּלָבוּ וֹיָבָא יוֹסֶף אֶת־דּבָּתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֵם: (ג) וְיִשְׁרָאֵּל אָהָב אֶת־יוֹסֵף מָכֶּל־בָּלְיוֹ כִּי־בֶּן בְּיַרֶן בְּיַרֶן לְשָׁלְם: (ה) וַיַּחְלָם זְּלֵוֹם הָוֹּא לְוֹ וְעָשָׁה לְוֹ בְּתָנֶת פַּסְים: (ד) וַיִּרְאָוּ אָחָיוֹ כִּי־אֹתוֹ אָהָב אֲבִיהֶם מְכָּל־אֶחָיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתְוֹ וְלָא יָכְלָוּ דַּבְּרָוֹ לְשָׁלְם: (ה) וַיַּחְלְם יוֹם רְּיָב לְאָחֵיו וַיּוֹסְפּוּ עִוֹד שָׁנָא אֹתְוֹ:

Genesis 37:1-5

(1) Now Jacob was settled in the land where his father had sojourned, the land of Canaan. (2) This, then, is the line of Jacob: At seventeen years of age, Joseph tended the flocks with his brothers, as a helper to the sons of his father's wives Bilhah and Zilpah. And Joseph brought bad reports of them to their father. (3) Now Israel loved Joseph best of all his sons, for he was the child of his old age; and he had made him an ornamented tunic. (4) And when his brothers saw that their father loved him more than any of his brothers, they hated him so that they could not speak a friendly word to him. (5) Once Joseph had a dream which he told to his brothers; and they hated him even more.

בראשית מ״ה:כ״ב-כ״ג

(כב) לְכֵלֶם נָתַן לָאָישׁ חַלְפִּוֹת שְּׁמֶלֶת וּלְבַנְיָמֵן נָתַן שְׁלְשׁ מֵאָוֹת בֶּּסֶף וְחָמֵשׁ חַלְפָּת שְׁמֶלְת: (כג) וּלְאָבִיו שָׁלֶח פְּזֹאת עֲשָׁרָה חֲמֹרִים נִשְּׁיָם מְּשִּׁים מְשִּׁים מִשְּׁים מְשִּׁים מְשִּׁים מְשִׁים מְשָׁים מְשָׁיִם מְשָׁים מְשָׁים מִשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מִשְּׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְּׁים מִשְׁים מְשִׁים מְשִּׁים מְשִׁים מְשִׁים מְשְׁיִם מְשִׁים מְשִׁים מִשְּׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְּים מִשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מְשִׁים מִשְּׁים מִשְּׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מְשִׁים מְשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מְשִׁים מְשִׁים מְשִׁים מְשִׁים מְשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מְשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִּשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מִּשְׁים מְשְׁים מִּבְּיָם מְשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מִּשְׁים מִשְׁים מִישְׁים מִשְׁים מִשְּׁים מִשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מְשְׁים מִשְׁים מְשְׁים מִּשְׁים מְשְׁים מִּים מִּשְׁים מִּשְׁים מִּשְׁים מְּיִּים מְשְׁים מְשְׁים מְשְׁיִּים מְּשְׁים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְשְׁים מְּיִּים מְּשְׁים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִים מְּיִּים מְּיִים מְּיִים מְּיִים מְּיִּים מְּיִים מְּיִים מְּיִים מְּיִּים מְּיִים מְּיִּים מְּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיבְּים מְּים מְּיִּים מְּיּים מְּיבְּים מְּיבְּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיִים מְ

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

A project of Yeshiva University Center for the Jewish Future – Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

Genesis 45:22-23

(22) To each of them, moreover, he gave a change of clothing; but to Benjamin he gave three hundred pieces of silver and several changes of clothing. (23) And to his father he sent the following: ten heasses laden with the best things of Egypt, and ten she-asses laden with grain, bread, and provisions for his father on the journey.

בראשית מ״ח:א׳-כ״א

(א) וַיָּהִי אַחָרֵי הַדְּבַרִים הָאֵלֶה וַיָּאמֶר לִיוֹסֶׁף הָנֵה אָבֶיךּ חֹלֶה וַיִּקֶּח אֶת־שָׁנֵי כַנַיוֹ עִמֹּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֵפְרַיִם: (ב) וַיַּגֵּד לִיַעַקְּב וַיִּאמֶר ָהַנָּה בִּנָדָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶידָ וַיִּתְחַזַּלְ יִשְׂרָאֵׁל וַיָּשֶׁב עַל־הַמְּטָה: (ג) וַיָּאמֶר יַעַלְבֹ אֶל־יוֹסֶף אֵל שַׁדֵי נִראָה־אַלַי בִּלְוֹז בְּאָרַץ כָּנַען וַיְבַרֶךְ אֹתִי: (ד) וַיָּאמֶר אַלֵּי הָנְגִי מַפְּרָדְּ וְהַרְבִּיתִּדְ וּנְתַתִּידְ לִקְהַל עַמֶּים וְנָתמִי אֶת־הָאָרֶץ הזָאת לְזַרְעַדֶּ אַחֲרֵידְ אֲחָזַת עוֹלֶם: (ה) וְעַתָּה שְׁנֵי־ בָנִיךּ הַנּוֹלַלִים לָךָ בָּאָרֵץ מִצְרַיִם עַד־בֹּאָי אָלֵיךָ מִצְרַיִמָה לִי־הָם אָפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וִשְׁמְעוֹן יֶהִיוּ־לֵי: (ו) וּמוֹלַדְתּךָ אֲשֶׁר־הוֹלַדְתַּ אַחַריהָם לַךָּ יִהיַוּ עַל שֵׁם אַחֶיהָם יִקּראָוּ בִּנַחַלָתָם: (ז) וַאַגִּי ו בִּבֹאֵי מְפַּדָּן מֵּתָה עַלִּי רַחַל בָּאַרץ כְּנַעַן בַּדְּרַךְ בִּעָוֹד כְּבַרת־אָרץ לַבָּא אַפָּרָתָה וָאַקבְּרָה שָׁם בָּדֵרֶךְ אֵפָרָת הָוֹא בֵּית לֶחֶם: (ח) וַיַּרָא יִשְׂרָאַל אַת־בָּנֵי יוֹסֵף וַיָּאמֶר מִי־אֵלָה: (ט) וַיָּאמֶר יוֹסֵף אַל־אַבִּיו בָּנֵי הֶׁם אָשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהָים בָּזֶה נִיאׁמֶּׁר הָחֶם־נָא אֵלַי נַאָבָרֲכֵם: (י) וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל ֹכָּבְדְוּ מִּוֹקֶן לְאׁ יוּכַל לְרְאָוֹת נַיַגֵּשׁ אֹתָם אֵלָיו נַיִּשַּׁק לְהָם ניִסבֶּק לַהָם: (יא) נַיָּאמֶר יִשְׂרָאֵל אַל־יוֹסֶף רִאָה פַנִיךּ לְא פָלֵלְתִּי וְהָנָּה הָרָאָה אֹתֵי אֵלֹהִים גַּם אַת־זַרְעַדְּ: (יב) נִיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֶעֶם בּרַכֵּיו וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפַּיו אָרְצָה: (יג) וַיַּקּח יוֹסָף אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת־אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְּׁמָאל יִשְׁרָאֵל וָאֶת־מְנַשֵּׁה בִשְׁמֹאלְוֹ מִימֵין יִשְׁרָאֵל ַנַיַגָשׁ אֵלֵיו: (יד) נַיִּשָׁלַח יִשְׁרַאֵּל אֵת־יִמִינוֹ נַיַּשֶׁת עַל־רָאשׁ אֶפָרַיִם וְהָוּא הַצַּעִיר וְאֵת־שָׁמֹאלִוֹ עַל־רָאשׁ מְנַשֵּׁה שְׁכֶּל אֵת־יַלִּיו כִּי מְנַשֵּׁה ַהַבְּכָוֹר: (טו) וַיִבֶרֶךְ אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבֹתַי לְפַנַיוֹ אַבְרָהָם וִיצְהָׁק הָאֱלֹהִים הָלִי מְעוֹדָי עַד־הַיָּוֹם הַזֶּה: (טז) הַמַּלְאָך בּהָלֶע יְבָרַך בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: (יז) ניָרָא בָהֶב שְׁבֹרָי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרְב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: (יז) ניָרָא ַיוֹם פּי־יָשִׁית אָבֶיו יַד־יְמִינֶוֹ עַל־רָאשׁ אֶפְרָיִם וַיְּרַע בְּעֵינָיו וַיִּתְמְךְ יַד־אָבִיו לְהָסִיר אֹתֶה מֵעַל ראש־אֶפְרַיִם עַל־רָאשׁ מְנַשֶּׁה: (יח) ַניָאמֶר יוֹסֵף אָל־אַבֵיו לֹא־כֵן אַבֵּי כִּי־זָה הַבָּכֹר שִׁים יָמִינָהְ עַל־ראֹשָוֹ: (יט) נַיָּמֵאָן אַבִּיו נַיּאמֶר יַדַעָתִּי בָנִי יַלְעָתִי גַּם־הָוּא יָהְיֵה־לְעַם וְגַם־הָוֹא יִגָדֶל וְאוּלָם אָחָיו הַקָּטֹן יִגְדַל מִמֶּנוּ וְזַרְעָוֹ יִהְיֶה מְלֹא־הַגוֹיָם: (כ) וַיְבָּרְכֵם בַּיָּוֹם הַהוּא באמור בְּּדְּ יִבְּרָך יִשְׂרָאֵל באמר יְשְׂמְךְ אַלהֹים כָּאָפָרַיִם וְכִמְנַשֵּׁה נַיֶּשֶׁם אָת־אָפָרַיִם לְפָנֵי מְנַשֵּׁה: (כא) נַיָּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֶׁף הָנֵּה אָנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹהִים עִּמֶּכֶׁם וְהַשְׁיב אַתֹּכָּם אֵל־אַרֵץ אַבֹּתִיכַם:

Genesis 48:1-21

(1) Some time afterward, Joseph was told, "Your father is ill." So he took with him his two sons, Manasseh and Ephraim. (2) When Jacob was told, "Your son Joseph has come to see you," Israel summoned his strength and sat up in bed. (3) And Jacob said to Joseph, "El Shaddai appeared to me at Luz in the land of Canaan, and He blessed me, (4) and said to me, 'I will make you fertile and numerous, making of you a community of peoples; and I will assign this land to your offspring to come for an everlasting possession.' (5) Now, your two sons, who were born to you in the land of Egypt before I came to you in Egypt, shall be mine; Ephraim and Manasseh shall be mine no less than Reuben and Simeon. (6) But progeny born to you after them shall be yours; they shall be recorded instead of their brothers in their inheritance. (7) I [do this because], when I was returning from Paddan, Rachel died, to my sorrow, while I was journeying in the land of Canaan, when still some distance short of Ephrath; and I buried her there on the road to Ephrath"—now Bethlehem. (8) Noticing Joseph's sons, Israel asked, "Who are these?" (9) And Joseph said to his father, "They are my sons, whom God has given me here." "Bring them up to me," he said, "that I may bless them." (10) Now Israel's eyes were dim with age; he could not see. So [Joseph] brought them close to him, and he kissed them and embraced them. (11) And Israel said to Joseph, "I never expected to see you again, and here God has let me see your children as well." (12) Joseph then removed them from his knees, and bowed low with his face to the ground. (13) Joseph took the two of them, Ephraim with his right hand—to Israel's left—and Manasseh with his left hand—to Israel's right—and brought them close to him. (14) But Israel stretched

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

out his right hand and laid it on Ephraim's head, though he was the younger, and his left hand on Manasseh's head—thus crossing his hands—although Manasseh was the first-born. (15) And he blessed Joseph, saying, "The God in whose ways my fathers Abraham and Isaac walked, The God who has been my shepherd from my birth to this day— (16) The Angel who has redeemed me from all harm— Bless the lads. In them may my name be recalled, And the names of my fathers Abraham and Isaac, And may they be teeming multitudes upon the earth." (17) When Joseph saw that his father was placing his right hand on Ephraim's head, he thought it wrong; so he took hold of his father's hand to move it from Ephraim's head to Manasseh's. (18) "Not so, Father," Joseph said to his father, "for the other is the first-born; place your right hand on his head." (19) But his father objected, saying, "I know, my son, I know. He too shall become a people, and he too shall be great. Yet his younger brother shall be greater than he, and his offspring shall be plentiful enough for nations." (20) So he blessed them that day, saying, "By you shall Israel invoke blessings, saying: God make you like Ephraim and Manasseh." Thus he put Ephraim before Manasseh. (21) Then Israel said to Joseph, "I am about to die; but God will be with you and bring you back to the land of your fathers.

בראשית ני:ט״זַ-י״ט

(טז) וַיְצַוּּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֶר אָבֶיךּ צָּוָּה לְפָנֵי מוֹתָוֹ לֵאמְר: (יז) כְּה־תאֹמְרָוּ לְיוֹסֵׁף אָנְּא שָׂא נָא פֶּשֵׁע אַחֶיךּ וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְמְלוּף (טז) וַיְצַוֹּי אֶלְבִי אֲלִה אָבֶיךּ צַּבְּדְ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלֵיו: (יח) וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וְיִּפְּלְוּ לְפָנֵיו וַיִּאמְרֹוּ הָנָנְּוּ לְךָּ לַעְבָדִים: (יט) וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וְיִּפְּלְוּ לְפָנֵיו וַיִּאמְרֹוּ הָנָנְּוּ לְךָּ לַעְבָדִים: (יט) וַיִּלְכוּ אֲלִהָם יוֹסֵף אַל־הִירָאוּ כֵּי הַתַּחַת אֱלֹהָים אָנִי:

Genesis 50:16-19

(16) So they sent this message to Joseph, "Before his death your father left this instruction: (17) So shall you say to Joseph, 'Forgive, I urge you, the offense and guilt of your brothers who treated you so harshly.' Therefore, please forgive the offense of the servants of the God of your father." And Joseph was in tears as they spoke to him. (18) His brothers went to him themselves, flung themselves before him, and said, "We are prepared to be your slaves." (19) But Joseph said to them, "Have no fear! Am I a substitute for God?